

August Scholtis

* 7. 8. 1901 Bolatice - † 26. 4. 1969 Berlín

Narodil se 7. srpna 1901 v Bolaticích. Jeho otec Fritz Scholtis vlastnil vedle rolnické usedlosti i pekařství, ale v obci byl znám spíše jako včelař a vesnický muzikant. Matka Valeska, rozená Dudová, byla sice také moravskou selskou dcerou, ale její tři bratři byli německými důstojníky, jeden byl dokonce plukovník u letectva. Doma u Scholtisových se mluvilo moravsky a němčina se stala pro jejich syna aktuální až po nástupu do školy. Po vychození školy pracoval nejprve jako pomocný dělník, poté čtyři roky jako pomocná kancelářská síla v administrativě knížete Lichnovského v Chuchelné, kde přepisoval na stroji knížecí rukopisy chystaných publikací nebo korespondenci. Po připojení Hlučínska k Československu v únoru 1920 optoval jako jediný z rodiny pro Německo, kam se také po dvou letech odstěhoval.

Pracoval v různých kancelářích průmyslových podniků či samosprávných úřadů. V roce 1929 se po vyhraném konkurzu odhodlal pro dráhu spisovatele „na volné noze“. Po nástupu Hitlera k moci v lednu 1933 mu však bylo znemožněno publikovat.

Nějakou dobu žil s Elisabethou von Machui, matkou své jediné dcery. Dcerka byla duševně postižená a žila v ústavní péči. Ve zlém se rozešel se svým otcem a nenašel blízký vztah ani ke své nevlastní matce a třem sestrám. Nejbližší mu byla jeho vlastní matka, na níž ve svých dopisech často vzpomínal. Na jejím příkladu často líčil těžký úděl venkovských žen na Hlučínsku, které celý den pracovaly doma i na poli, zatímco jejich muži mezitím propíjeli poslední peníze v hospodě. Svou rodnou vesnici a Horní Slezsko zviditelňoval ve svých dílech a článcích v novinách a časopisech. V době II. světové války si z obav před vybombardováním svého berlínského bytu uložil v Bolaticích různé písemnosti. Bolatice však byly silně zasaženy válkou a dokumenty byly zničeny.

Tím, že Hlučínsko připadlo po II. světové válce Československu, ztratil nejen svou užší vlast, nýbrž i předpoklady pro svou dosavadní uměleckou misi. V dopise zaslaném v létě 1946 Petru Bezručovi, kterého pokládal za svého přítele, psal: *„Patřím k těm zavrženým tohoto světa a brzy si na mne ani nikdo nevzpomene...“*

Obával se, že v Horním Slezsku bude z autochtonních obyvatel, kteří nebyli odsunuti do Německa, sotva kdo zanedlouho rozumět němčině a tak přestane mít zájem o německy psanou literaturu. A ti z Hornoslezanů, kteří byli vyhoštěni do Německa, ztratí zase svou hornoslezskou identitu. V témže dopise, zaslaném Petru Bezručovi, najdeme však také větu: *„Z toho, že se má užší vlast stala českou, mám radost a závidím příštím generacím, že budou konečně vědět, ke které národnosti patří.“*

Hlučínsko po válce navštívil ještě dvakrát, a to roku 1959 a 1961. Byl nadšen oficiálním přijetím v Opavě a také z lákavých nabídek. Ač nepatřil k příliš důvěřivým lidem, nepostřehl, že se tu

neoceňovalo jeho literární dílo, nýbrž jeho kritické postoje k nacistickému Německu a také ke slezským přesídleneckým spolkům. Dojem na něj učinil technický pokrok poválečné ČSR. Odsuzoval však kolektivizaci zemědělství a omezování náboženské svobody.

August Scholtis napsal a zveřejnil celkem 17 knih, z toho 4 romány a 5 knih povídek. Napsal i svou autobiografii, v díle nazvaném „Pán z Bolatic“. Překládal i některá díla z češtiny do němčiny, např. Havlovo drama „Zahradní slavnost“ a také lidové písně z Hlučínska. Nedílnou součástí jeho děl byly i dopisy adresované do rodného kraje. Některé se koncem války v Bolaticích ztratily, zbytek je spíše z poválečného období. V roce 1950 se stal Scholtis členem Německé akademie pro jazyk a literaturu a o rok později také členem PEN klubu. Zemřel ve věku nedožitých 68 let.

Zdroj:

<https://www.encyklopedie-hlucinska.cz/encyklopedie/lide/osobnosti/rodaci/august-scholtis>